

Working papers

**Suomen ja Britannian
välinen ulkomaankauppa
pandemian ja Brexitin
aikana**

Tekijät:

Kasper Lavikainen, Tilastokeskus

globalisaatio.tilastot@stat.fi

Anssi Kaarna, Tulli

tilastot@tulli.fi

Kansikuva: Shutterstock

Kannen suunnittelu: Riikka Turunen

Taitto: Riikka Turunen

Tietoja lainattaessa lähteenä on mainittava Tilastokeskus.

© 2021 Tilastokeskus

ISSN 2323-1998

= Työpöytä

ISBN 978-952-244-691-6 (pdf)

Helsinki 2021

Sisällys

1	Johdanto	4
2	Suomen vienti Britanniaan enimmäkseen tavaravientiä, palveluilla suurempi merkitys tuonnissa	6
3	Suomen ja Britannian välinen ulkomaankauppa supistui selvästi vuoden 2020 toisella neljänneksellä	7
4	Suomen ja Britannian välisen ulkomaankaupan kehitys eroaa Suomen muusta ulkomaankaupasta.	8
5	Muutokset Suomen ulkomaankaupassa Britannian kanssa eivät poikkeuksellisia muihin EU-maihin verrattuna	9
6	Myös Britannian tilastot indikoivat EU-maiden kanssa käydyn ulkomaankaupan laskua	11
7	Tullin ulkomaankauppatilaston mukainen tavaravaihto Britannian kanssa yhä ylijäämäinen	12
8	Suomi vie Britanniaan pääasiassa teollisuuden tuotantotarvikkeita. . .	15
9	Investointitavaroiden osuus tuonnista kasvanut vuonna 2021	16
10	Metsäteollisuuden osuus tavaraviennistä Britanniaan yhä merkittävä	18
11	Moottoriajoneuvojen tuonti Britannia laski selvästi vuonna 2020 ..	22
12	Matkailu- ja kuljetuspalveluiden heikko kehitys ei yksin selitä Suomen ja Britannian välisen ulkomaankaupan laskua.	23
13	Muiden liike-elämän palveluiden vienti Britanniaan laski	25
14	Palvelutuonti Britannia ei laskenut yhtä paljon kuin palveluvienti ..	26
15	Yhteenveto	28
	15.1 Palveluiden ulkomaankaupan muutoksien syyt eivät ilmiselviä.	28
	15.2 Tavaroiden ulkomaankaupassa pandemialla suurempi vaikutus kuin Brexitillä.	29
16	Tullin ja Tilastokeskuksen tavaroiden ulkomaankaupan tilastoinnin välisiä eroja.	30

1 Johdanto

Britannia on ollut perinteisesti tärkeä kauppakumppani Suomelle. Britannian EU-eron eli Brexitin myötä kiinnostus Suomen ja Britannian välistä ulkomaankauppaa kohtaan on kasvanut. Koronapandemialla on ollut samanaikaisesti merkittävä vaikutus ulkomaankaupan kehitykseen.

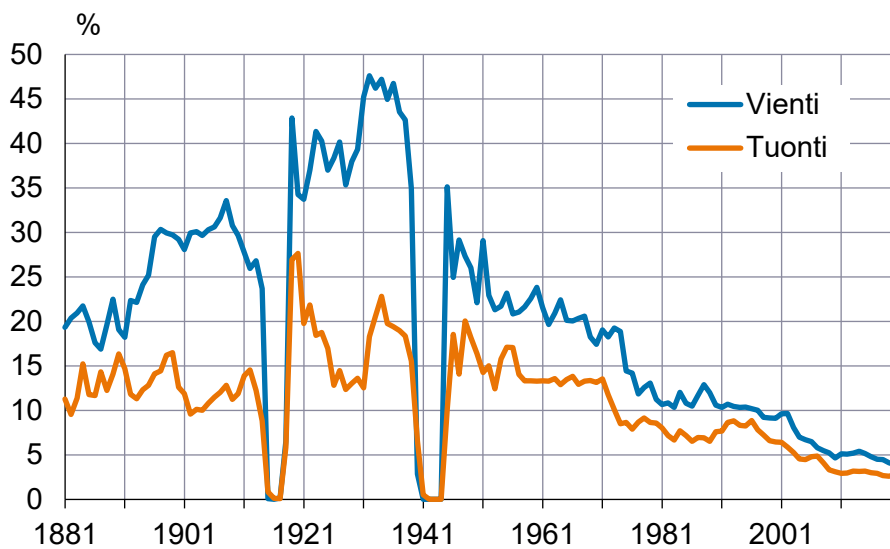
Suomessa ulkomaankaupan tilastoja tuottavat Tulli rajan ylittävistä tavarakaupasta ja Tilastokeskus maksutaseen mukaisesta ulkomaankaupasta. Tilastokeskuksen tavaroiden ulkomaankaupan tilastointi perustuu taloudellisen omistajuuden muutokseen ja kattaa myös globaalin tuotannon tavaravirrat, jotka kuvastavat Suomen rajojen ulkopuolella tapahtuvaa suomalaisten talousyksikköjen tavarakauppaa. Tilastokeskuksen ja Tullin tavarakaupan luvuissa on eroja, koska samaa ilmiötä mitataan erilaisilla tilastollisilla menetelmillä ja määritelmillä. Molemmat tilastot perustuvat EU-asetuksiin.

Suomen ja Britannian välistä ulkomaankauppaa on järkevää tutkia sekä Tullin että Tilastokeskuksen tilastojen kautta. Tullin ulkomaankauppa kuvastaa taloudellisesta aktiivisuutta Suomen alueella, kun taas Tilastokeskuksen ulkomaankauppa kuvastaa pikemminkin suomalaisten ja ulkomaisten talousyksikköjen välisen taloudellisen vaihdannan aktiivisuutta. Samaa ilmiötä katsotaan siis eri näkökulmista. Tullin tietosisällössä on myös tarkempaa tietoa tavaroiden ulkomaankaupasta, kun taas Tilastokeskuksen ulkomaankauppa kattaa tavaroiden lisäksi palvelujen ulkomaankaupan. Vaikka Suomen vienti Britanniaan on suurimmaksi osaksi tavaravientiä, Suomi esimerkiksi tuo Britanniaa nykyisin enemmän palveluita kuin tavaroita. Tavaroiden ja palveluiden viennin ja tuonnin muutokset eivät välttämättä ole samansuuntaisia, joten niitä kannattaa tarkastella erikseen.

Suomen ja Britannian ulkomaankaupalla on pitkä historia. Vuosisata sitten, maailmansotien välisellä kaudella, huomattava osa Suomen metsäteollisuuden tuotteista suuntautui nimenomaan Britannian markkinoille. Kuvion 1. aikasarjasta, joka perustuu Tullin rajat ylittävään tavaroiden ulkomaankauppaan, havaitsee, että Britannian osuus Suomen koko tavaraviennistä oli suurimmillaan 1930-luvulla, jolloin se lähenteli 50:tä prosenttia. Sittemmin vuosikymmenien vaihtuessa myös ulkomaankauppa muuttui Euroopan integraation, vapaakauppakehityksen ja viennin monipuolistumisen myötä.

Nykyajan ulkomaankaupassa palvelut ovat tulleet tavaroiden rinnalle ja myös Suomen vientimarkkinat ovat laajentuneet. Britannian osuus kokonaistavaraviennistä on painunut alle viiden prosentin. Yhtäläisyyksiäkin sadan vuoden takaiseen tilanteeseen löytyy – nykyaikaamme koettelevat espanjantaudin kaltainen maailmanlaajuinen pandemia ja protektionistiset tendenssit samansuuntaisesti kuin maailmansotien väliselläkin kaudella.

Kuvio 1. Britannian osuus Suomen tavaraviennistä ja -tuonnista 1881–2020

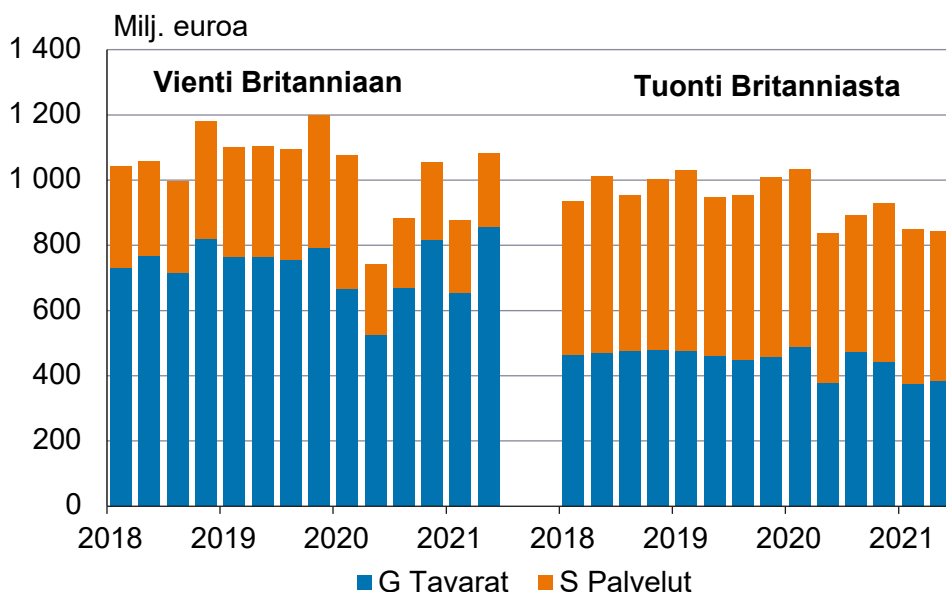
Lähde: Tulli

Brexitin vaikutusta Suomen ulkomaankauppaan on vaikea erottaa koronapandemiasta ja muista seikoista, kuten metsäteollisuuden lakoista. Tässä yhteiskatsauksessa tarkastellaan viennin ja tuonnin kehitystä sekä tavaroiden että palvelujen osalta. Aluksi tarkastellaan Suomen ja Britannian välisen tavaroiden ja palveluiden ulkomaankaupan tilannetta viime vuosien osalta Tilastokeskuksen maksutaseen mukaisen ulkomaankauppabilan pohjalta. Tämän jälkeen tavarakaupan kehitystä tarkastellaan tarkemmin Tullin tilastoon pohjautuen niin, että vertailukohtana on aina edellisvuosi, jos ei muuta mainita. Tämän jälkeen palvelukauppaa tarkastellaan vastaavasti Tilastokeskuksen tilastoon pohjautuen vaihtelevalla tarkasteluvälillä.

2 Suomen vienti Britanniaan enimmäkseen tavaravientiä, palveluilla suurempi merkitys tuonnissa

Suomen vienti Britanniaan perustuu selvästi enemmän tavaroihin kuin palveluihin. Vuoden 2019 aikana Suomen tavaravienti kattoi 68 prosenttia kokonaisviennistä Britanniaan, kun taas palveluviennin osuus oli vastaavasti 32 prosenttia. Viennin painottuminen nimenomaan tavaroihin vahvistui vuoden 2020 toisesta neljänneksestä alkaen. Tuonnin suhteen tilanne on kuitenkin toinen, sillä palveluita ostetaan Suomeen Britanniasta jopa hieman tavaroita enemmän. Suomen tuonti Britanniasta painottuu vieläkin selvemmin palveluihin, kun sitä verrataan Suomen kokonaistuontiin. Vuonna 2019 palveluiden osuus Suomen koko tuonnista oli 34 prosenttia, kun taas palveluiden osuus Suomen Britannian tuonnista oli 53 prosenttia.

Kuvio 2. Tavaroiden ja palveluiden vienti ja tuonti Britanniaan, 2018Q1 – 2021Q2

Lähde: Tilastokeskus

Kokonaisuudessaan Suomen vienti Britanniaan ei muuttunut ratkaisevasti vuosien 2018 ja 2019 aikana. Vuonna 2019 vienti tosin nousi vuotta 2018 korkeammalle tasolle, mutta kasvu vuositasolla oli vain 220 miljoonaa euroa eli viisi prosenttia. Vienti olisi saattanut kasvaa enemmänkin, jos Britannia ei olisi eronnut EU:sta. Tuontikaan ei muuttunut merkittävästi, koska se kasvoi vain 36 miljoonaa euroa eli vajaan prosentin vuosien 2018 ja 2019 välillä.

3 Suomen ja Britannian välinen ulkomaankauppa supistui selvästi vuoden 2020 toisella neljänneksellä

Suomen ja Britannian välisen ulkomaankaupan luvut eivät ole vielä lopullisia vuosien 2020 ja 2021 osalta. Tilastokeskuksen julkaisema data tarkentuu pääsääntöisesti vielä kahden vuoden ajan tilastovuodesta eteenpäin aikasarjajakorjaukset pois lukien. Tullin julkaisema data tarkentuu lopulliseksi tilastovuotta seuraavan vuoden elokuussa.

Koronaviruksen vaikutus maailmankauppaan näkyi viimeistään vuoden 2020 toisella neljänneksellä. Toisaalta Britannian EU-ero astui voimaan 1.2.2020, mutta eroa seurannut siirtymäkausi kesti aina vuoden 2020 loppuun asti. On myös mahdollista, että ulkomaankauppaa käyvät yritykset varautuivat Brexitin toteutumiseen jo ennen vuotta 2020. Vienti oli jo vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä vuoden 2019 viimeistä neljännestä alemmalla tasolla, mutta toisaalta vuoden 2019 alkupuolen neljännekset olivat nekin olleet vuoden 2018 viimeistä neljännestä alemmalla tasolla.

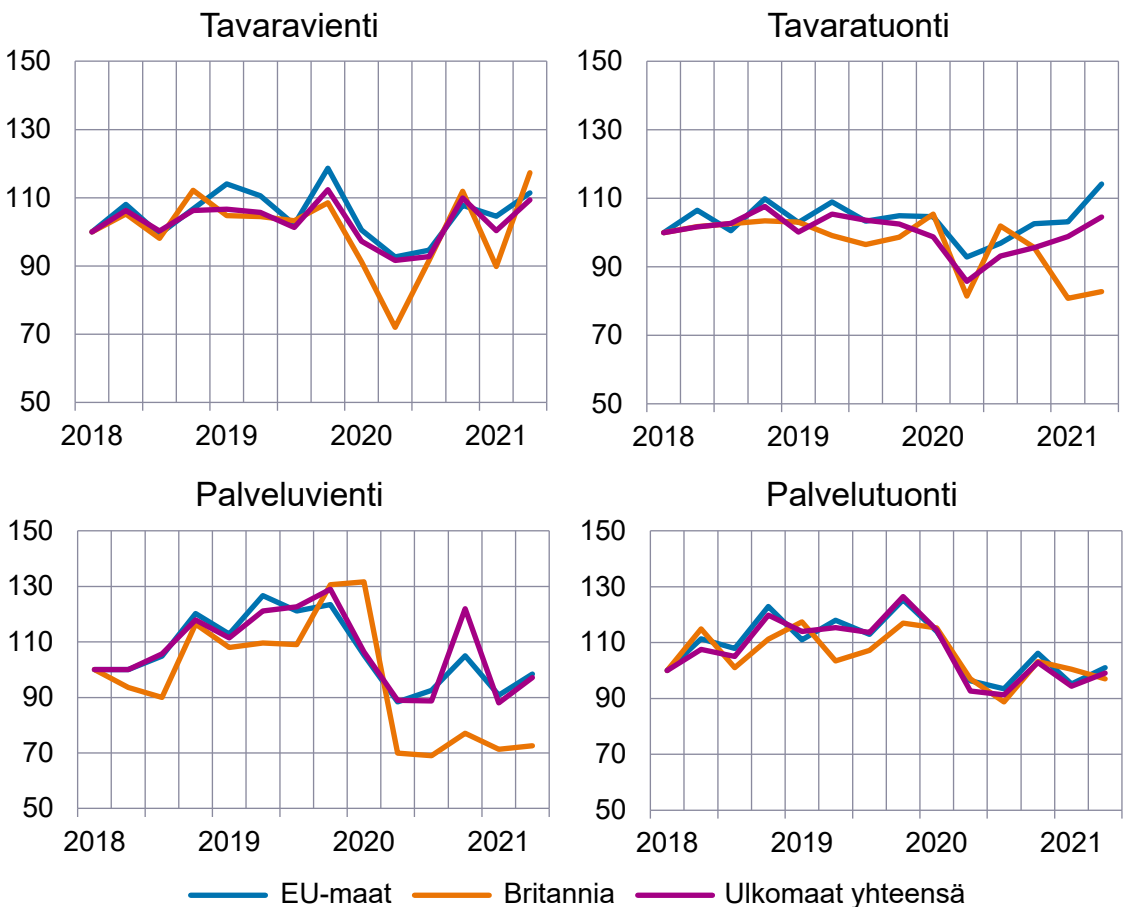
Vuoden 2020 toisella neljänneksellä Suomen viennin arvo Britanniaan supistui vuoden 2019 vastaavaan ajanjaksoon verrattuna kolmanneksella eli 361 miljoonaa euroa, kun taas tuonnin arvo laski 111 miljoonaa euroa eli 12 prosenttia. Vuoden 2020 toisen neljänneksen jälkeen Suomen vienti Britanniaan alkoi kuitenkin toipua. Kun tavaroita ja palveluita vietiin Suomesta Britanniaan 743 miljoonalla eurolla vuoden 2020 toisella neljänneksellä, vuoden viimeisellä neljänneksellä viennin arvo oli jo 1 057 miljoonaa euroa. Tuonti kasvoi samalla aikavälillä vain vajaat sata miljoonaa euroa. Toisaalta tuonnissa alkuvuoden supistuminenkin oli ollut pienempää kuin viennissä.

Britannian ero Euroopan unionista toteutui vuoden 2021 alussa, ja vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä vienti supistui 179 miljoonaa euroa vuoden 2020 viimeisestä neljänneksestä. Kuitenkin Suomen vienti Britanniaan vuoden 2021 toisella neljänneksellä palautui ja jopa hieman ylitti vuoden 2018 vastaavan neljänneksen tason. Sen sijaan tuonti ei palautunut vuoden 2021 aikana edellisvuosien tasolle. Vuoden 2021 toisella neljänneksellä Suomen tuonti Britanniaasta oli arvoltaan 106 miljoonaa euroa pienempää kuin vuoden 2019 vastaavalla neljänneksellä.

4 Suomen ja Britannian välisen ulkomaankaupan kehitys eroaa Suomen muusta ulkomaankaupasta

Kuviosta 3. käy ilmi, että Britannian ja Suomen välisen ulkomaankaupan kehitys erosi vuosien 2020 ja 2021 aikana Suomen käymästä ulkomaankaupasta EU:n ja kaikkien maiden kanssa. Yhden maan kehitys voi toki olla maajoukkoa poukkoilevampi. Suomen ja Britannian välisen ulkomaankaupan kehityksessä oli myös eroja, kun muutoksissa verrataan tavaroita palveluihin tai vientiä tuontiin. Esimerkiksi Britanniaan suuntautuneen palveluviennin kehitys suhteessa EU-maihin suuntautuneeseen palveluvientiin ei ollut samanlaista kuin Britanniaan suuntautuneen tavaraviennin kehitys suhteessa EU-maihin. Ulkomaankaupan sisällä on ollut siis erilaisia kehityslinjoja.

Kuvio 3. Suomen ulkomaankaupan käypähintaiset muutokset Britannian, EU-maiden ja kaikkien maiden kanssa 2018Q1 – 2021Q2, 2018Q1=100

Suomen tavara- ja palveluvienti laski vuoden 2020 toisella neljänneksellä sekä Britannian että EU-maiden tai kaikkien maiden kanssa, mutta Britanniaan suuntautuva vienti supistui suhteessa enemmän. Tämä näkyy sekä tavaroiden että palveluiden viennissä. Tavaroiden ja palveluiden tuonti supistui vuoden 2020 toisella neljänneksellä, mutta Suomen tuonti Britanniaa ei eronnut juurikaan Suomen tuonnista kaikkien maiden osalta.

Vuoden 2020 loppupuolella Suomen ulkomaankaupan kehitys kääntyi nousuun niin Britannian, EU-maiden kuin kaikkien maiden kanssa. Britanniaan suuntautuneen palveluviennin kasvu jäi vuoden 2020 viimeisellä neljänneksellä kuitenkin selvästi jälkeen palveluviennin yleisestä kasvusta. Suomen palveluvienti Britanniaan ei vuoden 2021 aikana palautunut vuoden 2020 pudotuksesta.

Britanniaan suuntautuvan tavaraviennin lasku oli vuorostaan vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä rajumpi verrattuna esimerkiksi tavaravientiin EU-maihin, mikä mahdollisesti liittyy Brexitiin. Seuraavalla neljänneksellä tavaraviennin kehitys kuitenkin jo palautui Suomen muun tavaraviennin tasolle. Sen sijaan Britanniaa ostettujen tavaroiden kehitys vaikuttaa jääneen muuta Suomen tavaratuontia alemmalle tasolle vuoden 2021 aikana. Palvelutuonnissa kehitys on seurannut enemmän muuta maailmaa, mutta toisaalta vuoden 2021 aikana myöskään palveluiden tuonti ei ole kasvanut vaan pikemminkin vähentynyt.

5 Muutokset Suomen ulkomaankaupassa Britannian kanssa eivät poikkeuksellisia muihin EU-maihin verrattuna

Suomen Britannian markkinoille suuntautuneen viennin kehitys ei näytä kansainvälisessä vertailussa poikkeukselliselta, kun Suomea vertaa taulukossa 1. esiintyviin maihin. Maiden viennissä Britanniaan on eroja yksittäisten kvartaalien suhteen, mutta on kiinnostavaa, että kaikkien maiden vienti laski samanaikaisesti vuoden 2020 toisella neljänneksellä. Supistumisen suhteellisessa suuruudessa oli eroja, mutta ajoitus oli sama, mikä voi indikoida pandemian leviämisestä ja rajoitustoimien alkamisesta eri maissa. Myöskään vuoden 2021 ensimmäisen neljänneksen

supistuminen ei koskenut vain Suomea, sillä se näkyy myös muiden maiden Britannian viennin kohdalla Ranskaa lukuun ottamatta.

Suomen ja Ruotsin kehitys on ollut samansuuntaista vuoden 2020 aikana ja sen jälkeen sillä erolla, että vuosien 2020 ja 2021 supistumiset ovat olleet voimakkaampia Suomessa. Suomen ja Ruotsin vienti Britanniaan on tämänhetkisten tietojen perusteella kehittynyt Saksaa ja Ranskaa suotuisammin vuoden 2021 toisella neljänneksellä.

Taulukko 1. Britanniaan suuntautuneen tavara- ja palveluviennin muutokset eri EU-maissa 2019Q1 – 2021Q2, 2019Q1=100

Vienti	2019 Q1	2019 Q2	2019 Q3	2019 Q4	2020 Q1	2020 Q2	2020 Q3	2020 Q4	2021 Q1	2021 Q2
Suomi	100	100	99	109	98	67	80	96	80	98
Saksa	100	83	91	86	91	56	79	83	79	78
Ranska	100	94	106	94	87	63	80	74	79	84
Alanko- maat	100	92	96	93	87	71	87	89	83	90
Ruotsi	100	96	101	83	92	72	76	95	91	103

Lähde: Eurostat

Taulukko 2. Britanniaasta tulleen tavara- ja palvelutuonnin muutokset eri EU-maissa 2019Q1 – 2021Q2, 2019Q1=100

Maa	2019 Q1	2019 Q2	2019 Q3	2019 Q4	2020 Q1	2020 Q2	2020 Q3	2020 Q4	2021 Q1	2021 Q2
Suomi	100	92	92	98	100	81	86	90	82	82
Saksa	100	93	100	101	109	73	80	92	87	90
Ranska	100	92	88	94	86	69	69	78	80	79
Alanko- maat	100	105	111	102	94	74	83	86	81	92
Ruotsi	100	91	95	101	99	72	78	92	67	73

Lähde: Eurostat

Myös tuonti laski vuoden 2020 toisen neljänneksen aikana taulukossa mainituissa maissa. Suomen tuonnin supistuminen Britanniaasta ei ollut siis myöskään poikkeuksellista, joskin taulukon muihin maihin verrattuna tuonti Britanniaasta laski Suomessa vähemmän suhteessa vuoden 2019 ensimmäisen neljänneksen arvoon. Yleisesti ottaen taulukon maiden tuonti Britanniaasta alkoi palautua loppuvuoden 2020 aikana, mutta

vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä se supistui jälleen. Suomen tuonnin kehitys ei tässäkään suhteessa ollut erityislaatuista.¹

Taulukossa mainituissa maissa on jonkin verran eroa sen suhteen, kasvoiko tuonti Britanniaasta taas vuoden 2021 alkupuoliskolla. Suomen lisäksi Saksassa ja Ranskassa muutos oli pientä, kun taas Alankomaissa tuonti Britanniaasta kasvoi selvästi. Ruotsin tuonti Britanniaasta kasvoi Suomea enemmän, mutta toisaalta Suomeen verrattuna Ruotsin tuonti Britanniaasta oli edelleen selvästi alemmalla tasolla.

Kokonaisuutena Suomen ja Britannian välisen ulkomaankaupan muutokset viime vuosina eivät olleet eurooppalaisessa kontekstissa poikkeuksellisia. Vuosien 2020 ja 2021 supistumiset tapahtuivat useammassa maassa samanaikaisesti eli niiden taustalla oli kenties jaettu syy, oli se Brexit, pandemia, joku muu tekijä tai näiden yhdistelmä. Suomen ja Britannian välisen ulkomaankaupan lasku- ja nousukaudet eivät myöskään vaikuta olleen erityisen suuria muihin maihin verrattuna.

6 Myös Britannian tilastot indikoivat EU-maiden kanssa käydyn ulkomaankaupan laskua

Britannian ja EU-maiden välistä ulkomaankauppaa voidaan tutkia myös Britannian tilastoviraston (Office for National Statistics) tuottamien tilastojen näkökulmasta, jotka ulottuvat vuoden 2021 ensimmäiseen neljännekseen. Vaikka eri maiden tilastoviranomaisten tuottamat ulkomaankaupan luvut eivät vastaa täysin toisiaan, niiden avulla voidaan vertailla, ovatko muutokset samansuuntaisia.

Yhteenlaskettu tavaravienti ja -tuonti laski Britannian ulkomaankauppatilaston mukaan sekä vuoden 2020 toisella neljänneksellä että vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä. Vuoden 2020 supistumisen aikana Britannian tavarakauppa laski sekä EU:n jäsenvaltioiden että EU:n ulkopuolisten maiden kanssa. Vuoden 2021 alun supistuminen koski

---

¹ Taulukoiden 1., 2. ja 5. taustalla olevat luvut ovat käypähintaisia eli suhteuttaminen vuoden 2019 ensimmäiseen neljännekseen ei viittaa kiinteähintaisuuteen.

taas EU-maiden kanssa käytyä tavarakauppaa. Britannian tilastovirasto myös toteaa, että EU-eron siirtymäkauden loppumista edelsi ilmeisesti Britannian ja sen kauppakumppanien lisääntynyt varastointi, mikä vaikutti vuoden 2020 lopun tavarakaupan kasvuun.²

Palveluiden ulkomaankauppa laski Britanniassa sekä kokonaisuudessaan että EU-maiden kanssa käydyn palvelukaupan osalta. Kaupankäynti EU-maiden kanssa vähentyi enemmän kuin EU:n ulkopuolisten maiden kanssa. Etenkin EU:n osuus Britannian palvelutuonnista, eli siis EU:n näkökulmasta palveluvienti Britanniaan, vähentyi. EU:n osuus Britannian palveluviennistä, eli palvelutuonti Britanniasta EU-maihin, laski myös, muttei yhtä paljon.³

Britannian julkaisemien tilastotietojen perusteella viime vuosien muutokset ulkomaankaupassa olivat siis samansuuntaisia kuin Suomen ja taulukoissa 1. ja 2. esiintyvien EU-maiden tilastoissa. Britannian tilastovirasto kuitenkin toteaa molemmissa tässä viitatuissa julkistuksissa, että pandemian ja EU-eron aiheuttamia vaikutuksia ulkomaankaupan kehitykseen on vaikea erottaa toisistaan.

7 Tullin ulkomaankauppatilaston mukainen tavaravaihto Britannian kanssa yhä ylijäämäinen

Brexitistä johtuva keskeinen muutos tavaroiden ulkomaankaupassa on, että yritykset joutuvat Britannian-kaupassa noudattamaan samoja sääntöjä, rajoituksia ja tullimuodollisuuksia kuin muidenkin EU:n ulkopuolisten maiden kanssa vuoden 2021 alusta, kun siirtymäaika päättyi. Käytännössä suurin ero on, että Britannian ja Suomen välillä tuotavat tai vietävät tavarat on tulliselvitettävä. EU-maiden kaupassa on vapaa liikkuvuus ja kynnsarvorajan ylittävästä kaupasta yritykset

2 <https://www.ons.gov.uk/businessindustryandtrade/internationaltrade/articles/theimpactsofeuexitandthecoronavirusonuktradeingoods/2021-05-25#trade-of-goods-with-eu-countries>

3 <https://www.ons.gov.uk/economy/nationalaccounts/balanceofpayments/articles/theimpactsofeuexitandcoronaviruscovid19onuktradeinservices/july2021>

antavat Tullille tilastoilmoituksen. Tulliselvityksestä aiheutuu yrityksille enemmän hallinnollista taakkaa ja kustannuksia. On arvioitu, että tämä hallinnollinen taakka on suurempi pienille yrityksille kuin suurille, joilla on useimmin kokemusta ja rutiinit tulliselvityksestä. Suomen viennissä dominoivat useilla aloilla suuret yritykset ja tuonnissa taas on tasaisempi jakauma erikokoisten yritysten välillä eli on enemmän pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Tuonnissa Britanniaa noin puolet yrityksistä oli vuonna 2020 pieniä ja 23 prosenttia suuryrityksiä. Viennin puolella pieniä yrityksiä oli runsas kolmannes ja suuryrityksiä hieman alle kolmannes.

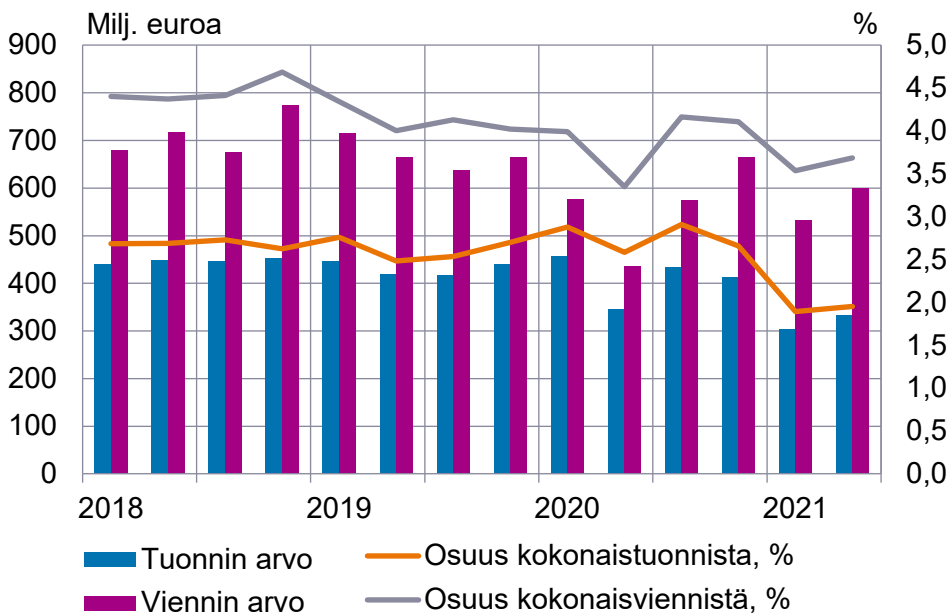
Britannia on yhä tärkeä kauppakumppani Suomelle, tavaroiden ulkomaankaupassa se on viime vuosina ollut seitsemänneksi suurin vientimaa. Tuontimaista se putosi 14. sijalle vuoden 2021 tammi-elokuun aikana oltuaan 11. sijalla. Ennen kaikkea Britannia on ollut vuosia toiseksi suurin tavaroiden ulkomaankaupan ylijäämämaa, eli tavaroiden viennin arvo on suurempi kuin tuonnin arvo.

Tullin tavaroiden ulkomaankaupatilaston mukainen tavaraviennin arvo Britanniaan laski 16,1 prosenttia vuonna 2020, mutta kasvoi vuonna 2021 tammi-elokuussa 16,9 prosenttia. Vuonna 2021 Suomen tavaravienti Britanniaan kasvoi hieman enemmän kuin tavaroiden kokonaisvienti, mutta vuonna 2020 Britanniaan suuntautunut tavaravienti laski reilusti kokonaisvientiä enemmän. Vuoden 2020 tavaroiden tuonti Britanniaa laski 4,2 prosenttia, kun tavaroiden kokonaistuonti väheni 9,2 prosenttia. Suurimmat erot tuontiluvuissa olivat vuoden 2021 tammi-elokuussa, jolloin tavaratuonti Britanniaa laski 22,3 prosenttia tavaroiden kokonaistuonnin noustessa 15,4 prosenttia.

Brexitin ja pandemian vaikutusta voi arvioida tarkastelemalla tavaroiden ulkomaankaupan kehitystä neljänneksittäin. Vienti Britanniaan laski vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä 19,5 prosenttia, 34,4 prosenttia toisella neljänneksellä, 10,0 prosenttia kolmannella neljänneksellä ja oli vertailuajanjakson tasolla vuoden viimeisellä neljänneksellä. Siirtymäajan loputtua, vuoden 2021 alusta vienti Britanniaan laski 7,6 prosenttia, mutta nousi 37,9 prosenttia toisella neljänneksellä. Vuoden 2020 tapahtumilla, erityisesti pandemiasulkujen alkaessa vuoden toisella neljänneksellä, oli todennäköisesti huomattavasti suurempi vaikutus tavaroiden vientiin Britanniaan kuin Britannian muuttumisella EU:n tullialueeseen kuulumattomaksi maaksi vuoden 2021 alusta.

Tavaratuonti Britanniaasta nousi vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä 2,1 prosenttia, laski 17,2 prosenttia toisella neljänneksellä, nousi 4,1 prosenttia kolmannella neljänneksellä ja laski 6,2 prosenttia viimeisellä neljänneksellä. Vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä tuonti Britanniaasta laski 33,9 prosenttia ja 4,1 prosenttia toisella neljänneksellä. Pandemiasulkujen alkaessa, vuoden toisella neljänneksellä tavaroiden tuonti Britanniaasta laski vientiä huomattavasti vähemmän. Brexitin siirtymäajan loputtua tuonnin arvo Britanniaasta sen sijaan väheni kolmanneksella vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä, mutta kääntyi kasvuun jo toisella neljänneksellä.

Kuvio 4. Suomen tavarakauppa Britannian kanssa ja Britannian osuus Suomen tavaraviennistä ja -tuonnista neljänneksittäin 2018 – 2021

Lähde: Tulli

8 Suomi vie Britanniaan pääasiassa teollisuuden tuotantotarvikkeita

Vuoden 2020 toisella neljänneksellä, koronasulkujen aikana, kysyntä yleisesti suuntautui pitkälti palveluista tavaroihin, erityisesti kulutustavaroihin. Suomen tavaroiden viennissä kulutustavaroiden viennin osuus oli kuitenkin hyvin pieni, BEC-luokituksen⁴ mukaan 3,5 prosenttia. Viennissä Britanniaan niiden osuus oli noin kaksi prosenttia. Kulutustavaroiden vienti Britanniaan laski vuoden 2020 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä, mutta kääntyi kasvuun viimeisellä neljänneksellä.

Suomen vienti Britanniaan koostuu pääasiassa teollisuuden tuotantotarvikkeista. Vuonna 2020 niiden osuus koko tavaraviennistä Britanniaan oli 60 prosenttia ja vuonna 2021 osuus nousi 70 prosenttiin. Teollisuuden tuotantotarvikkeiden vienti Britanniaan laski vuoden 2020 ensimmäisellä ja toisella neljänneksellä yli neljänneksen, mutta tahti hiljeni 17,9 prosenttiin kolmannella neljänneksellä. Viimeisellä neljänneksellä viennin arvo kääntyi 15,2 prosentin kasvuun. Kasvu jatkui vuonna 2021, ensimmäisellä neljänneksellä viennin arvo nousi 14,7 prosenttia ja toisella 48,3 prosenttia.

Investointitavaroiden osuus koko tavaraviennistä Britanniaan oli hieman alle 20 prosenttia sekä vuonna 2020 ja vuoden 2021 tammi-elokuussa. Investointitavaroiden vienti Britanniaan laski vuonna 2020 maltillisemmin, vuoden ensimmäisellä ja kolmannella neljänneksellä 16 prosenttia. Toisella neljänneksellä vienti laski vain 4,4 prosenttia. Vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä investointitavaroiden viennin arvo nousi 0,8 prosenttia ja toisella neljänneksellä 14,6 prosenttia.

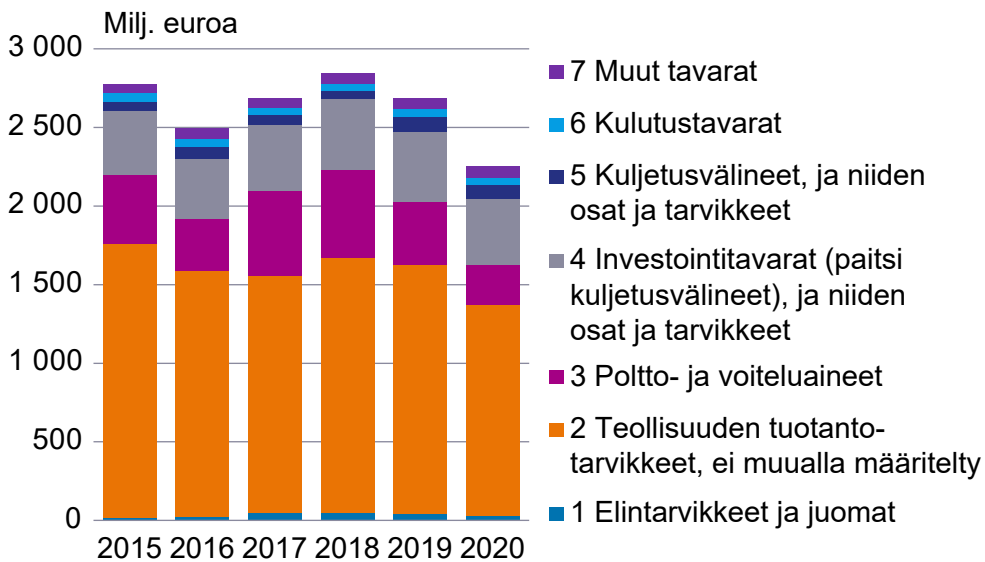
Polttoaineiden viennin arvo Britanniaan väheni selvästi vuonna 2020, mikä johtui hintojen rajusta laskusta. Vuonna 2020 polttoaineiden osuus oli 11,4 prosenttia tavaroiden kokonaisviennin arvosta, mutta laski 2,9

---

⁴ Tulli tilastoi tavarakauppaa usealla eri kansainvälisellä tavaraluokituksella. BEC-luokituksessa (Broad economic categories) tavarakauppa jaotellaan makrotaloudellisten kategorioiden mukaan, SITC-luokitus (Standard international trade classification) on YK:n julkaisema tavaraluokitus, CN-luokitus (Combined nomenclature) on tarkimmalle tasolle ulottuva luokitus, jolla tiedot myös kerätään. Lisää tietoa luokituksista Tullin sivuilta: <https://tulli.fi/tilastot/nimikkeistot-ja-luokitukset>.

prosenttiin vuoden 2021 tammi-elokuussa. Polttoaineiden viennin arvo Britanniaan laski enemmän kuin niiden kokonaisviennin arvo. Rajuin lasku oli vuoden 2020 toisella neljänneksellä, 97,4 prosenttia, ja viennin arvo kääntyi kasvuun vasta vuoden 2021 toisella neljänneksellä. Polttoaineiden viennin arvon laskulla oli merkittävä vaikutus kokonaisviennin arvon vähenemiseen Britanniaan. Öljyn hinnanlaskun taustalla oli sekä öljytuottajamaiden epäonnistuminen tuotantomäärien rajoittamisessa että pandemiaa seurannut kysynnän väheneminen. Brexitin vaikutusta voinee pitää vähäisenä.

Kuvio 5. Suomen vienti Britanniaan vuosittain 2015–2020 BEC-luokituksen mukaan

Lähde: Tulli

9 Investointitavaroiden osuus tuonnista kasvanut vuonna 2021

BEC-luokituksen mukaan Suomen tuonti Britanniaasta koostuu erityisesti teollisuuden tuotantotarvikkeista, investointitavaroista ja kuljetusvälineistä. Vuonna 2020 tuotantotarvikkeiden osuus koko tavaratuonnista Britanniaasta oli 27,5 prosenttia. Investointitavaroiden osuus koko tavaratuonnista Britanniaasta oli 23,2 prosenttia vuonna 2020 ja nousi 28,7 prosenttiin vuoden 2021 tammi-elokuussa. Kuljetusvälineiden tuonnin osuus oli 19,7 prosenttia vuonna 2021. Edeltävänä vuonna vastaava osuus oli 16,8 prosenttia.

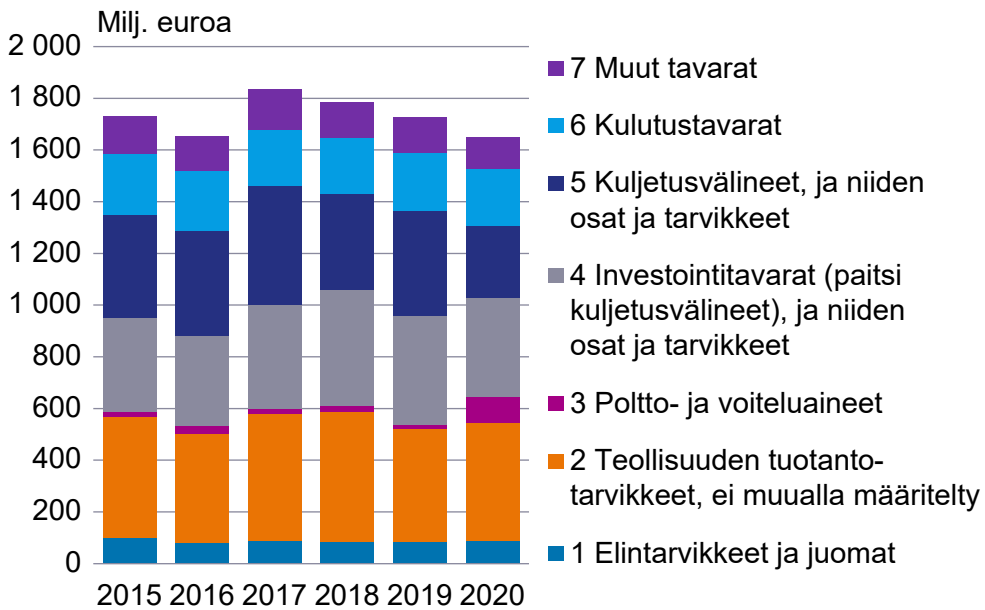

Kulutustavaroiden tuonnin osuus Britanniasta vuonna 2020 oli 13,5 prosenttia ja tuonti nousi aavistuksen. Ensimmäisen vuosipuoliskon aikana tuonti oli vielä nousussa, mutta kääntyi laskuun loppuvuonna. Vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä kulutustavaroiden tuonti laski 24,6 prosenttia, mutta palautui lähes viiden prosentin kasvuun toisella neljänneksellä. Brexitin vaikutuksen voidaan olettaa olevan suurin tässä tavararyhmässä, jonka tuonnin suurin lasku ajoittuu vuoden 2021 ensimmäiselle neljännekselle. Kulutustavaroiden tuonnissa on myös oletettavasti pienin osuus suuryrityksiä.

Teollisuuden tuotantotarvikkeiden tuonti Britanniasta laski vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä 4,2 prosenttia, nousi toisella 15,0 prosenttia ja kolmannella neljänneksellä 5,9 prosenttia. Viimeisellä neljänneksellä tuonnin arvo kääntyi hienoiseen nousuun, mutta vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä tuonnin arvo laski 34,0 prosenttia ja toisella neljänneksellä 16,4 prosenttia. Investointitavaroiden tuonti Britanniasta laski vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä 5,3 prosenttia, toisella 17,3 prosenttia ja kolmannella neljänneksellä 3,0 prosenttia. Viimeisellä neljänneksellä tuonnin arvo laski 11,7 prosenttia. Vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä tuonnin arvo laski 20,2 prosenttia, mutta nousi toisella neljänneksellä 16,6 prosenttia. Molemmissa tavaraluokissa vuoden 2020 toisella neljänneksellä tuonti laski merkittävästi. Suurin lasku tuonnissa ajoittuu kuitenkin Brexitin toteutumisen jälkeiselle vuoden 2021 ensimmäiselle neljännekselle.

Kuljetusvälineiden tuonti Britanniasta nousi vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä 21,1 prosenttia, laski toisella 78,3 prosenttia ja kolmannella neljänneksellä 33,5 prosenttia. Viimeisellä neljänneksellä viennin arvo laski 35,2 prosenttia. Vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä viennin arvo laski 36,3 prosenttia, mutta nousi toisella neljänneksellä 136,6 prosenttia. Kuljetusvälineiden tuonnin arvo laski rajusti pandemian laajentuessa vuoden 2020 toisella neljänneksellä, eikä kääntynyt kasvuun ennen kuin vuoden 2021 toisella neljänneksellä. On hyvin vaikea erottaa Brexitin vaikutusta pandemian vaikutuksesta, kun kuljetusvälineiden, erityisesti henkilöautojen, kysyntä romahti pandemian myötä.

Kuvio 6. Suomen tuonti Britanniaista vuosittain 2015–2020 BEC-luokituksen mukaan

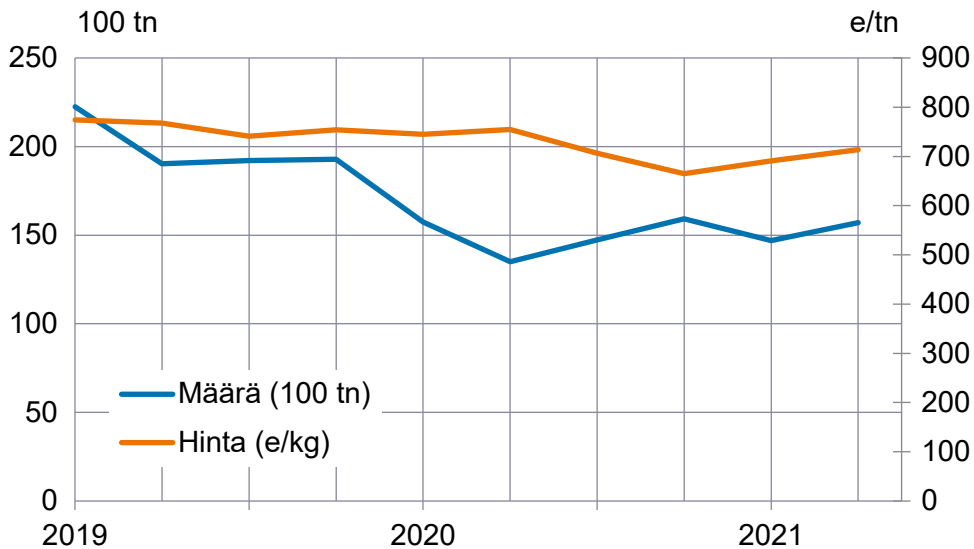
Lähde: Tulli

10 Metsäteollisuuden osuus tavaraviennistä Britanniaan yhä merkittävä

Suomen tavaravienti Britanniaan on metsäteollisuusvaltaista. Metsäteollisuuden tuotteista suuri osa lasketaan teollisuuden tuotantotarvikkeisiin. Vuonna 2020 metsäteollisuuden tuotteiden osuus viennin arvosta Britanniaan oli 31 prosenttia, mutta kuluvan vuoden tammi-kesäkuussa osuus oli noussut 39 prosenttiin. Metsäteollisuuden tuotteiden vienti Britanniaan laski vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä 35,5 prosenttia, toisella neljänneksellä 32,2 prosenttia ja kolmannella neljänneksellä 13,5 prosenttia. Viimeisellä neljänneksellä viennin arvo laski 9,1 prosenttia. Vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä viennin arvo nousi 17,9 prosenttia ja toisella neljänneksellä 61,8 prosenttia. Metsäteollisuuden tuotteiden viennin laskuun vaikutti viime vuoden alkupuolelle osuneet metsäteollisuuden lakot, eikä vienti lähtenyt nousuun ennen kuin vuoden 2021 toisella neljänneksellä. Pandemian aiheuttama kysynnän lasku ja sitä seurannut hintojen lasku lienee suurin selittävä tekijä lakkojen lisäksi viennin arvon alenemiseen.

Metsäteollisuuden tuotteiden viennissä paperilla ja pahvilla on perinteisesti ollut ylivoimaisesti suurin osuus. Metsäteollisuuden tuotteiden koko viennin arvosta Britanniaan noin 60 prosenttia oli paperia ja pahvia vuonna 2020. Osuus laski 48 prosenttiin vuonna 2021. Kuten alla olevasta kuviosta käy ilmi, paperin ja pahvin maailmanmarkkinahintojen lasku vuonna 2020 näkyy viennin arvon kehityksessä, vaikka vientimäärät laskivat enemmän. Vientimäärien suurin lasku ajoittuu vuoden 2020 toiselle neljännekselle. Vientihinnat laskivat ensimmäisen neljänneksen 745 e/tn -tasosta viimeisen neljänneksen 665 e/tn -tasolle. Paperin ja pahvin vientimäärät eivät ole palautuneet vuoden 2019 tasolle.

Kuvio 7. ja taulukko 3. Paperin ja pahvin vientimäärä ja keskimääräinen tonnihinta viennissä Britanniaan neljänneksittäin 2019–2021

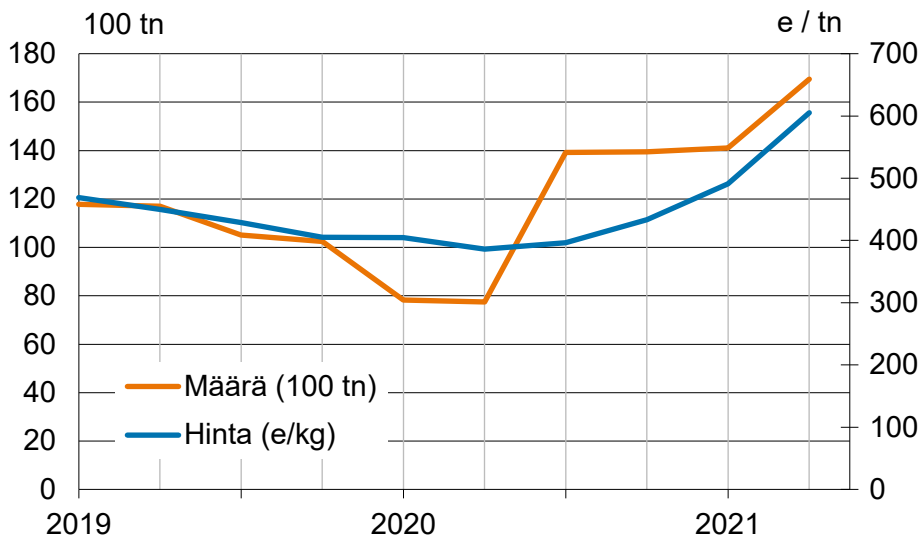
Taulukko 3.

Maa	Määrä (tn)	Hinta (e/tn)
2019Q1	222 412	774,14
2019Q2	190 423	767,71
2019Q3	192 121	741,07
2019Q4	192 897	754,19
2020Q1	157 469	745,16
2020Q2	135 130	755,13
2020Q3	147 245	706,43
2020Q4	159 262	664,98
2021Q1	146 974	691,2
2021Q2	157 024	713,99

Kuvion ja taulukon lähde: Tulli

Päinvastoin kuin paperin ja pahvin osalta, alkaen vuoden 2020 toisesta vuosipuoliskosta, puutavaran kysyntä lähti nopeaan kasvuun myös Britanniassa. Puutavaran viennin osuus koko metsäsektorin viennin arvosta Britanniaan vuonna 2020 oli neljännes. Osuus nousi lähes 40 prosenttiin vuonna 2021. Viennin arvo kasvoi selvästi sekä vientimäärien että -hintojen nousun myötä. Vuoden ensimmäisellä ja toisella neljänneksellä vientimäärät jäivät alle 80 tuhannen tonnin tasolle neljänneksittäin, mutta ovat nousseet kuluvan vuoden toisella neljänneksellä 170 tuhannen tonnin tasolle. Vientihinnat ovat kohonneet toisen neljänneksen 386 e/tn -tasolta vuoden 2021 toisen neljänneksen 605 e/tn -tasolle.

Kuvio 8. ja taulukko 4. Puutavaran vientimäärä ja keskimääräinen tonnihinta viennissä Britanniaan neljänneksittäin 2019–2021

Taulukko 4.

Maa	Määrä (tn)	Hinta (e/tn)
2019Q1	117 821	469,02
2019Q2	117 020	449,78
2019Q3	105 117	429,02
2019Q4	102 474	405,05
2020Q1	78 223	404,68
2020Q2	77 499	386,08
2020Q3	139 221	396,25
2020Q4	139 491	433,53
2021Q1	141 068	491,08
2021Q2	169 505	605,04

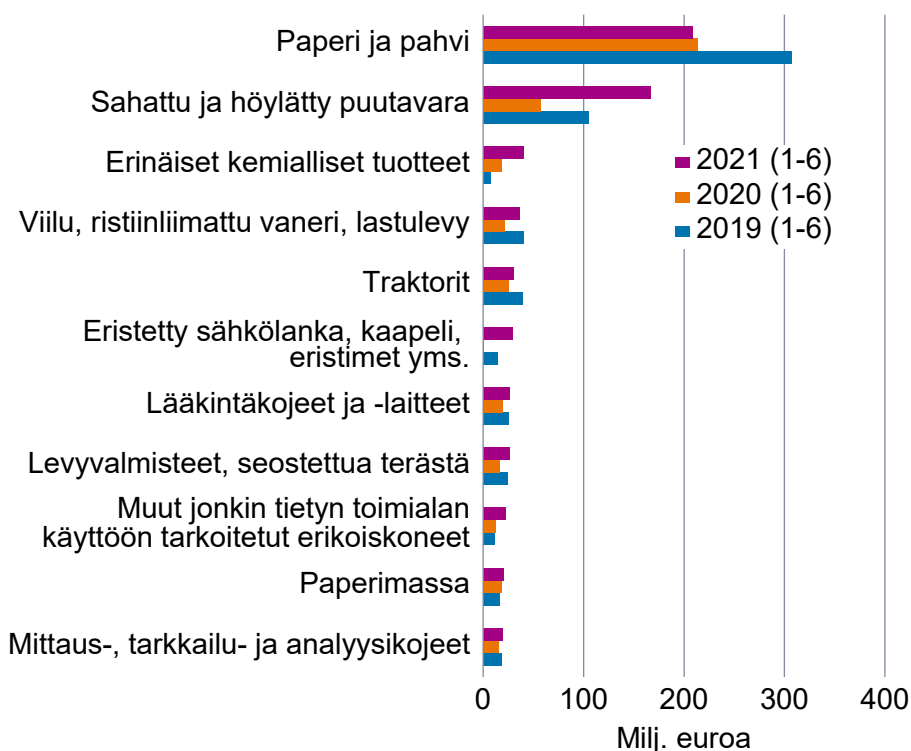
Kuvion ja taulukon lähde: Tulli

Muita merkittäviä vientituoteryhmiä Britanniaan olivat traktorit, lääketieteelliset kojeet ja laitteet sekä muut kemianteollisuuden tuotteet. Kemianteollisuuden osuus tavaraviennistä oli yhteensä 12 prosenttia, koneiden ja laitteiden osuus noin 25 prosenttia sekä lääketieteellisten kojeiden osuus noin neljä prosenttia.

Koneiden, laitteiden ja kuljetusvälineiden vienti Britanniaan laski vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä 3,9 prosenttia, toisella neljänneksellä 36,4 prosenttia ja kolmannella neljänneksellä 13,0 prosenttia. Viimeisellä neljänneksellä viennin arvo nousi 23,4 prosenttia. Vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä viennin arvo nousi 2,3 prosenttia ja toisella neljänneksellä 63,1 prosenttia. Viennin suurin lasku ajoittuu pandemia-kuoppaan vuoden 2020 toisella neljänneksellä.

Kemianteollisuuden tuotteiden vienti Britanniaan laski vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä 27,4 prosenttia, nousi toisella neljännellä 7,9 prosenttia ja kolmannella neljänneksellä 27,9 prosenttia. Viimeisellä neljänneksellä viennin arvo nousi 127,2 prosenttia. Vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä viennin arvo nousi 29,6 prosenttia ja toisella neljänneksellä 3,2 prosenttia. Kemianteollisuuden tuotteiden vientiä nosti taudinmääritys- ja laboratorioreagenssien viennin arvon kasvu. Viennin arvon kasvu ajoittuu vuoden 2020 viimeiselle neljännekselle ja vuoden 2021 alkuun.

Kuvio 9. Tavaravienti Britanniaan, arvoltaan suurimmat tavararyhmät SITC3-tasolla 2019 (1–6), 2020 (1–6) ja 2021 (1–6). Viennin arvo, miljoonaa euroa

Lähde: Tulli

11 Moottoriajoneuvojen tuonti Britanniasta laski selvästi vuonna 2020

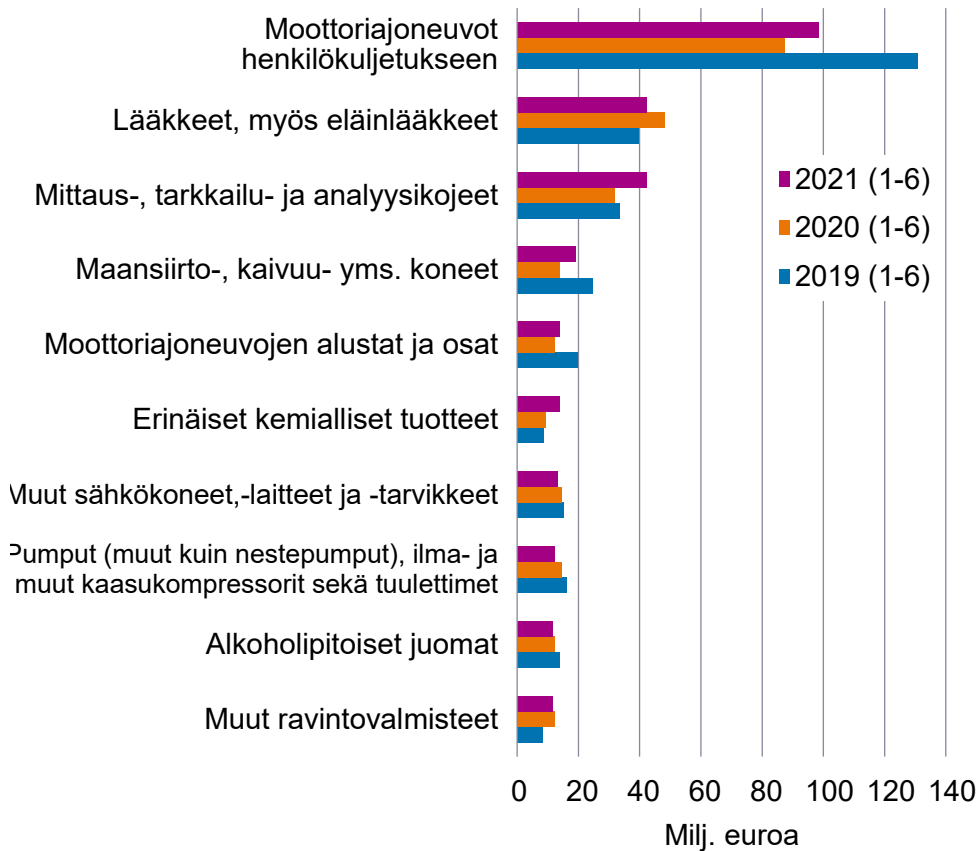
Suomi tuo Britanniasta pääasiassa koneita ja laitteita, henkilöautoja ja lääkkeitä sekä muita kemianteollisuuden tuotteita. Kemianteollisuuden tuotteiden osuus tuonnista Britanniasta oli 19,7 prosenttia, teollisuuden koneiden ja laitteiden osuus 14,4 prosenttia ja moottoriajoneuvojen osuus 13,1 prosenttia vuonna 2020.

Kemianteollisuuden tuotteiden tuonti Britanniasta laski vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä 2,1 prosenttia, nousi toisella neljänneksellä 17,4 prosenttia ja laski 5,1 prosenttia kolmannella neljänneksellä. Viimeisellä neljänneksellä tuonnin arvo laski 6,2 prosenttia. Vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä tuonnin arvo laski 28,8 prosenttia ja toisella neljänneksellä 15,8 prosenttia. Lääkevalmisteet ja farmaseuttiset tuotteet ovat suurin kemian teollisuuden tuontitavararyhmä. Lääkkeiden tuonti kasvoi vuoden 2020 toisella neljänneksellä merkittävästi, mutta muuten tuonti oli laskussa.

Teollisuuden koneiden ja laitteiden tuonti Britanniasta nousi vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä 17,1 prosenttia, laski toisella neljänneksellä 10,9 prosenttia ja kolmannella neljänneksellä 19,8 prosenttia. Viimeisellä neljänneksellä tuonnin arvo laski 10,4 prosenttia. Vuoden 2021 ensimmäisellä neljänneksellä tuonnin arvo laski 46,4 prosenttia, mutta nousi toisella neljänneksellä 16,1 prosenttia. Teollisuuden koneiden ja laitteiden tuonti Britanniasta laski eniten Brexitin jälkeisellä vuosineljänneksellä, vaikka tuonti oli muutenkin laskusuuntaista. Tuonti kääntyi kuitenkin nousuun vuoden 2021 toisella neljänneksellä.

Moottoriajoneuvot ovat olleet suurin yksittäinen tavararyhmä tuonnissa Britanniasta. Niiden tuonti laski merkittävästi vuoden 2020 toisen ja vuoden 2021 ensimmäisen neljänneksen aikana. Suurimmat laskukaudet ajoittuivat pandemian alkuun ja Brexitin alkuun. Pandemian aiheuttamalla kysynnän laskulla oli kuitenkin suurempi vaikutus tuontimääriin.

Kuvio 10. Tavaratuonti Britanniaasta, arvoltaan suurimmat tavaryhmittä SITC3-tasolla 2019 (1–6), 2020 (1–6) ja 2021 (1–6). Tuonnin arvo, miljoonaa euroa

Lähde: Tulli

12 Matkailu- ja kuljetuspalveluiden heikko kehitys ei yksin selitä Suomen ja Britannian välisen ulkomaankaupan laskua

Suomen ulkomaankaupassa tavaravienti on palautunut vuoden 2021 toisella neljänneksellä vuoden 2020 supistumisesta, olipa kyse Tullin tai Tilastokeskuksen tavarakaupan määritelmän mukaan lasketuista tiedoista. Sen sijaan palveluiden ulkomaankauppa ei palautunut koronapandemiaa edeltäneelle tasolle. Vuoden 2021 tietojen perusteella kyse on nimenomaan matkailu- ja kuljetuspalveluista, jotka eivät toipuneet pandemiaa edeltäneelle tasolle. Taulukosta 5. havaitaan, että tämä päti Suomen palveluvientiin EU-maihin ja kaikkiin maihin, joissa muiden palveluiden vienti saavutti vuoden 2019 ensimmäisen neljänneksen tason.

Matkailun osalta voidaan olettaa, että pandemia ja siihen liittyneet rajoitustoimet ovat laskun taustalla. Kuljetuspalveluiden vienti on myös supistunut pandemian vuoksi, kun kansainvälinen henkilöliikenne on vähentynyt. Kuljetuspalveluiden kysyntä on myös kytköksissä globaalin tavarakaupan muutoksiin. Jos tavaroiden ulkomaankauppa supistui, niin voidaan olettaa, että myös tavaroiden kuljetus ja siitä saatavat tulot vähentyivät.

Taulukko 5. Britanniaan, EU-maihin ja kaikkiin maihin suuntautuneen kuljetus- ja matkailupalveluiden sekä muiden palveluiden viennin muutokset 2019Q1 – 2021Q2, 2019Q1=100

	Britannia		EU-maat (27, 2020-)		Ulkomaat yhteensä	
	Kuljetus ja matkailu	Muut palvelut	Kuljetus ja matkailu	Muut palvelut	Kuljetus ja matkailu	Muut palvelut
2019Q1	100	100	100	100	100	100
2019Q2	76	111	102	116	101	111
2019Q3	84	107	123	102	127	104
2019Q4	137	115	101	112	104	120
2020Q1	84	136	89	95	88	98
2020Q2	17	83	41	91	33	96
2020Q3	26	78	58	90	43	92
2020Q4	23	90	51	107	39	134
2021Q1	18	84	45	93	34	94
2021Q2	21	85	52	99	39	104

Lähde: Tilastokeskus

Britanniaan suuntautunut palveluvienti ei toipunut samalla lailla kuin palveluvienti EU-maihin tai kaikkiin maihin. Vaikka kuljetus- ja matkailupalveluiden vienti Britanniaan laskikin vuoden 2020 toisella neljänneksellä enemmän kuin EU-maihin tai kaikkiin maihin suuntautunut vienti eikä siitä palautunut, myös muiden palveluiden vienti Britanniaan supistui vuonna 2020 EU-maita ja kaikkia maita enemmän. Vaikka muiden palveluiden vienti Britanniaan ei supistunut yhtä paljon kuin kuljetus- ja matkailupalveluiden vienti, ne eivät toipuneet vuoden 2021 ensimmäisen puoliskon aikana niin kuin Suomen palveluvienti EU-maihin ja kaikkiin maihin.⁵

⁵ Taulukoiden 1., 2. ja 5. taustalla olevat luvut ovat käypähintaisia eli suhteuttaminen vuoden 2019 ensimmäiseen neljännekseen ei viittaa kiinteähintaisuuteen.

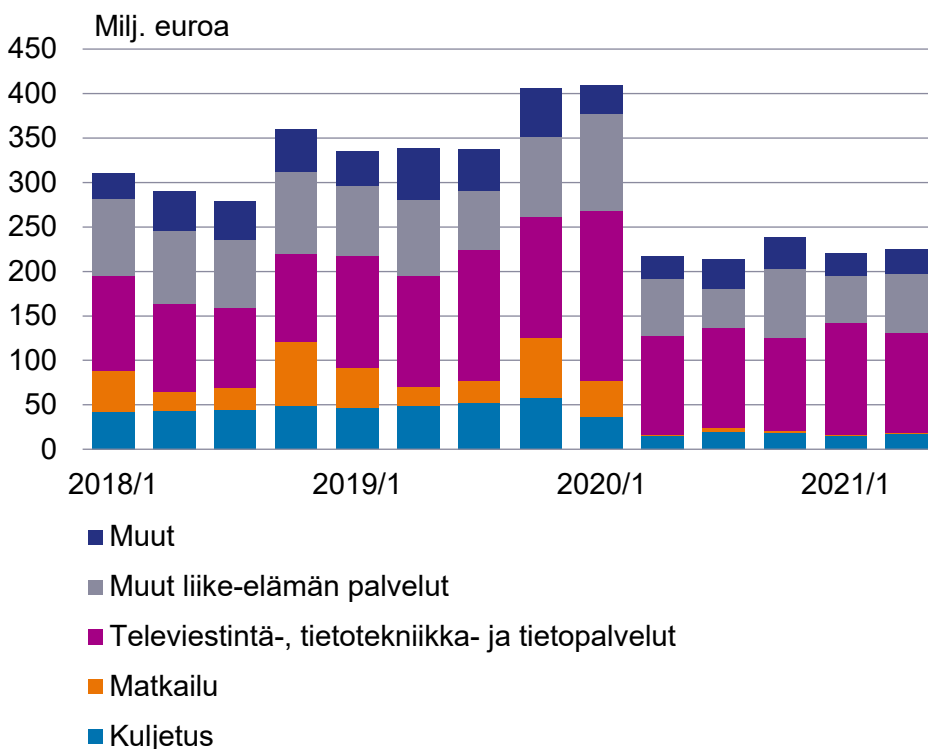

13 Muiden liike-elämän palveluiden vienti Britanniaan laski

Suomen palveluvienti Britanniaan puolittui vuoden 2020 toisella neljänneksellä verrattuna ensimmäiseen neljännekseen. Vaikka vuoden 2020 ensimmäisen neljänneksen aikana televiestintä-, tietotekniikka- ja tietopalveluiden (TTT) viennin taso olikin epätavallisen korkea, supistumisen jälkeen missään palveluerässä ei ollut suurta kasvua. Vuoden 2020 toisella neljänneksellä kuljetus- ja matkailupalveluiden viennin arvo väheni yhteensä 54 miljoonaa euroa suhteessa vuoden 2019 vastaavaan neljännekseen, kun taas kaikkien muiden palveluiden arvo pieneni 69 miljoonaa euroa. Vuoden 2021 toisella neljänneksellä tilanne ei oleellisesti muuttunut.

Suomen palveluvienti Britanniaan koostui vuonna 2019 kuljetus- ja matkailupalveluiden lisäksi pääasiassa televiestintä-, tietotekniikka- ja tietopalveluiden ja muiden liike-elämän palveluiden viennistä. Nämä palveluerät ovat tyypillisesti suuria muidenkin maiden kohdalla. Vuonna 2019 Britanniaan viedyistä palveluista 38 prosenttia oli TTT-palveluita ja 23 prosenttia muita liike-elämän palveluita, kun taas Suomen koko palveluviennistä vastaavat osuudet olivat 34 ja 19 prosenttia.

Kuvio 11. Suomen palveluvienti Britanniaan palveluerittäin, 2018Q1 – 2021Q2

Sekä TTT-viennin että muiden liike-elämän palveluiden viennin arvo laski vuoden 2020 toisella neljänneksellä vuoden 2019 toiseen neljännekseen verrattuna. TTT-vienti laski 11 prosenttia, kun taas muiden liike-elämän palveluiden vienti laski 24 prosenttia. Suhteessa vuoden 2019 toiseen neljännekseen, myös vuoden 2021 toisen neljänneksen tilanne oli vastaavanlainen. Kuvion 11. Muut-luokka sisältää muun muassa rahoituspalveluista ja lisensseihin liittyvistä maksuista saatuja tuloja. Myös ne vähentyivät edellisvuosiin verrattuna.

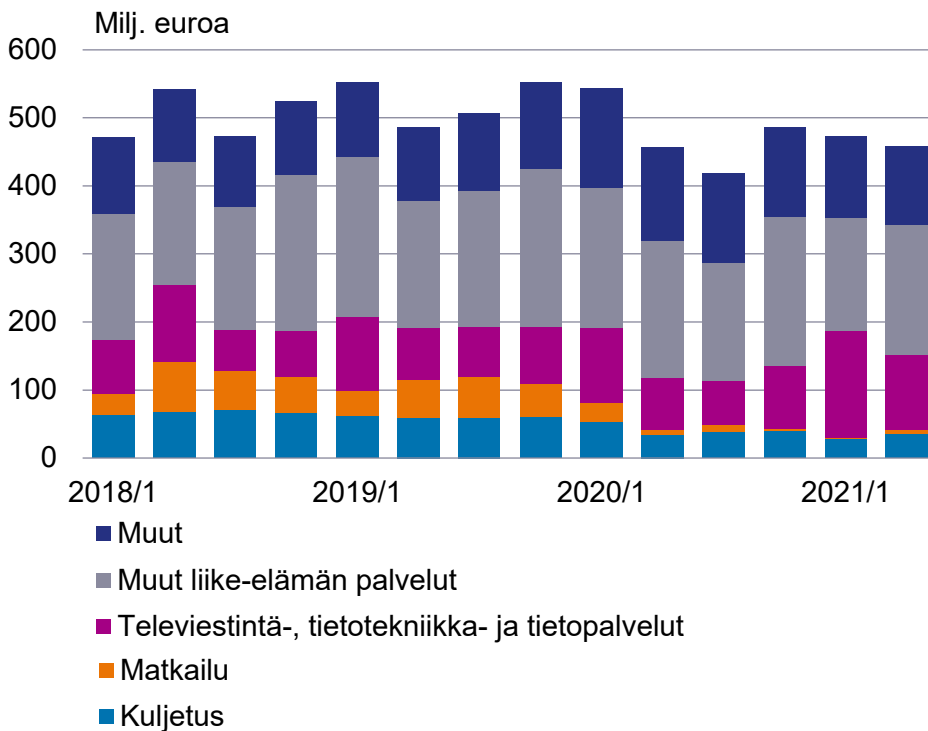
Jos vuoden 2021 ensimmäistä puoliskoa verrataan vuoden 2019 alkupuoliskoon, muiden liike-elämän palveluiden viennin kehitys vaikuttaa TTT-vientiä huonommalta. Tämänhetkisten tietojen perusteella TTT-viennin arvo oli kuusi prosenttia alempi kuin vuoden 2019 kahdella ensimmäisellä neljänneksellä, kun taas muiden liike-elämän palveluiden vienti oli 27 prosenttia alhaisempi. Muut liike-elämän palvelut sisältävät laajasti erilaisia palveluita, joista sekä tutkimus- ja kehityspalveluiden että teknisten, kaupankäyntiin liittyvien ja muualle sisällyttömien muiden liike-elämän palveluiden viennin arvo on pienentynyt.

Toisin kuin matkailun ja kuljetuspalveluiden suhteen muiden palveluerien muutosten selittäminen ei ole yksioikoista. Pandemia on toki voinut vaikuttaa näidenkin palveluiden kysyntään, mutta taustalla voi olla myös Brexit tai yritysکوhtaisiakin tekijöitä.

14 Palvelutuonti Britanniaasta ei laskenut yhtä paljon kuin palveluvienti

Suomen ja Britannian välinen palvelutuonti oli palveluvientiä suurempi arvoltaan, eikä se laskenut vuosien 2020 ja 2021 aikana yhtä paljon kuin palveluvienti. Palveluvienti väheni vuoden 2020 toisen, kolmannen ja viimeisen neljänneksen aikana yhteensä 414 miljoonaa euroa suhteessa vuoden 2019 vastaaviin neljänneksiin, mutta palvelutuonti väheni vain 183 miljoonaa euroa. Palvelutuonti Britanniaasta vaikuttaa myös elpyneen palveluvientiä enemmän vuoden 2020 lopulla. Vuoden viimeisellä kvartaalilla lukemat ovat tosin usein muita neljänneksiä korkeammat.

Kuvio 12. Suomen palvelutuonti Britanniasta palveluerittäin, 2018Q1 – 2021Q2

Lähde: Tilastokeskus

Palvelutuonnin kasvu ei jatkunut vuoden 2021 kahden ensimmäisen neljänneksen aikana vaan hieman laski. Vuoden 2021 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana palvelutuonti Britanniasta oli arvoltaan yhteensä 109 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2019 kahdella ensimmäisellä neljänneksellä.

Palvelutuonnistakin kuljetus- ja matkailupalvelut selittävät suuren osan vuoden 2020 supistumisesta. Jos tarkastellaan vain vuoden 2020 kolmea viimeistä neljänneistä, kuljetuspalveluiden tuonti Britanniasta väheni 66 miljoonaa euroa vuodesta 2019, kun taas matkailutuonti väheni 145 miljoonaa euroa. Matkailu- ja kuljetuspalveluiden tuonti siis kattoi palvelutuonnin laskun kokonaisuudessaan, mikä viittaa siihen, että pandemia selittää pitkälle Britanniasta peräisin olleen palvelutuonnin laskua vuoden 2020 aikana.

Kuvion 12. Muut-ryhmän palveluerien tuonnin arvo kasvoi samalla ajanjaksolla vuorostaan 53 miljoonaa euroa, mikä kompensoi kuljetus- ja matkailutuonnin laskua. Suurin osa kasvusta johtui rahoituspalveluiden tuonnista, joka ei vaikuta myöskään laskeneen vuoden 2021 alkupuolella. Tämänhetkisten tietojen perusteella TTT-tuonti Britanniasta vaikuttaa myös lisääntyneen vuoden 2021 kahden ensimmäisen neljänneksen aikana

suhteessa kahden vuoden takaiseen tilanteeseen yhteensä 83 miljoonan euron verran. Muiden liike-elämän palveluiden tuonti vuorostaan väheni. Palvelutuonnin muutokset eivät siis ole yhdenmukaisia.

15 Yhteenveto

15.1 Palveluiden ulkomaankaupan muutoksien syyt eivät ilmiselviä

Suomen ja Britannian välisen palvelukaupan viimeaikaisen kehityksen suhteen on hankala vetää pitkälle vietyjä johtopäätöksiä. Matkailun suhteen supistumisen taustalla lienee ennen kaikkea pandemia ja siihen liittyneet rajoitukset eikä Britannian ero EU:sta. Kuljetuspalveluiden suhteen pandemia on varmasti kurittanut henkilöliikenteeseen liittyvien palveluiden kysyntää, mutta kuljetuspalveluihin sisältyy myös kansainväliseen logistiikkaan liittyvää tavaroiden kuljetusta. Siinäkin tapauksessa, että kuljetuspalveluiden viennin vähentymisen oletetaan johtuvan ainoastaan pandemiasta, sen ja matkailuviennin yhteenlaskettu väheneminen vuoden 2021 ensimmäisellä ja toisella neljänneksellä selittää 55 prosenttia laskusta suhteessa vuoden 2019 vastaaviin neljänneksiin. Suomen koko palveluviennin suhteen vastaava luku on 77 prosenttia. Toisin sanoen se osuus palveluviennin laskusta, joka voidaan selittää pois yksinkertaisesti pandemian vaikutuksilla, on pienempi Britannian kohdalla. Tämä voi indikoida, että Britanniaan suuntautuneen palveluviennin supistumisen taustalla olisi muitakin syitä.

Matkailun ja kuljetuspalveluiden ulkomaankaupan lasku voidaan selittää pandemialla. Toisaalta esimerkiksi televiestintä-, tietotekniikka- ja tietopalveluiden ja muiden liike-elämän palveluiden ulkomaankaupan muutoksille on vaikeampi hahmottaa suoraviivaista selitystä. Palveluviennin lasku vuoden 2020 toisesta neljänneksestä alkaen vaikuttaa kuitenkin olleen palvelutuonnin laskua suurempi ja pysyvämpi. Palvelutuonninkaan kehitys ei toisaalta vaikuta kokonaisuudessaan nousujohteiselta vuoden 2021 ensimmäisten neljännesten suhteen.

Britannian tilastovirasto, Office for National Statistics, on omassa julkaisussaan tuonut myös esille, että EU-maiden kanssa käydyn palveluiden ulkomaankaupan heikon kehityksen takana on sekä

koronaviruksen aiheuttamaan pandemiaan että EU-eroon liittyviä tekijöitä. Pidemmän aikavälin trendeistä on vaikea tehdä päätelmiä vielä tässä vaiheessa.⁶

Britannian palveluviennin lasku vuoden 2021 toisella neljänneksellä suhteessa kahta vuotta aiempaan oli kuitenkin vain 115 miljoonan euron suuruinen. Suomen koko palveluviennin arvo samalla neljänneksellä oli 6 169 miljoonaa euroa. Britannian suuntautuneen palveluviennin lasku ei siis suuresti muuttanut Suomen kokonaisviennin tasoa, etenkin jos tähän sisällytetään myös tavaroiden vienti.

15.2 Tavaroiden ulkomaankaupassa pandemialla suurempi vaikutus kuin Brexitillä

Suomen tavaraviennissä Britanniaan vuosien 2020 ja 2021 aikana suurimmat muutokset koskivat metsäteollisuuden tuotteiden ja polttoaineiden vientiä. Metsäteollisuuden tuotteiden viennin laskuun vaikutti viime vuoden alkupuolelle osuneet metsäteollisuuden lakot ja metsäteollisuuden tuotteiden maailmanmarkkinahintojen muutokset. Metsäteollisuuden tuotteiden vienti Britanniaan laski selvästi jo vuoden 2020 ensimmäisellä neljänneksellä. Paperin ja pahvin viennin arvon lasku ei ole palautunut pandemiaa edeltävälle tasolle – eivät vientihinnat, eivätkä määrät. Nähtäväksi jää, onko alempi viennin taso pysyvä. Pandemiasta johtuva paperin kysynnän lasku voi jäädä pysyväksi. Puutavaran kysyntä sen sijaan lähti kasvuun pandemian aikana. Tätä on selitetty sillä, että enimmäkseen yksityisten kuluttajien puutavaran kysyntä nousi, kun remonttien tekeminen yleistyi pandemian aikana. Kysynnän kasvu johti hintojen nousuun, joka alkoi jo vuoden 2020 viimeisellä neljänneksellä.

Öljytuotteiden viennin arvo Britanniaan laski selvästi vientihintojen rajun laskun myötä vuonna 2020, mutta vientimäärät olivat vielä hienoisessa kasvussa. Vuoden 2021 ensimmäisellä vuosipuoliskolla vientimäärät laskivat merkittävästi ja hinnat nousivat rajusti, pandemiasta elpymisen myötä. Tavaroiden kokonaiskaupan arvon laskuun öljytuotteiden hinnanmuutoksilla oli merkittävä vaikutus.

⁶ <https://www.ons.gov.uk/economy/nationalaccounts/balanceofpayments/articles/theimpactsfofeuexitandcoronaviruscovid19onuktradeinservices/july2021>

Kemianteollisuuden tuotteiden viennin arvoa nostivat taudinmääritys- ja laboratorioreagenssien viennin arvon kasvu vuonna 2020. Koneiden ja laitteiden kohdalla viennin lasku oli voimakkainta toisella ja kolmannella neljänneksellä, minkä voidaan olettaa johtuvan pandemian aiheuttamasta suhdanteen laskusta, jolloin investointipäätöksiä lykättiin.

Suomi tuo Britanniasta pääasiassa koneita ja laitteita, henkilöautoja ja lääkkeitä sekä muita kemianteollisuuden tuotteita. Moottoriajoneuvojen tuonti Britanniasta laski vuonna 2020 selvästi, eniten tuonti laski toisella neljänneksellä. Pandemialla oli suurin vaikutus henkilöautojen kysynnän laskuun, kun yksityiset kuluttajat siirsivät ostopäätöksiään. Kemianteollisuuden tuotteiden ja koneiden ja laitteiden kohdalla tuonnin lasku oli tasaisempaa neljänneksittäin tarkasteltuna, ja sen voidaan katsoa johtuvan taloudellisen toiminnan hidastumisesta pandemian aikana.

Kulutustavaroiden tuonti Britanniasta nousi vuonna 2020 puoli prosenttia, mutta laski seuraavana vuonna 6,4 prosenttia. Pandemian vaikutus kulutustavaroiden kysyntään kokonaisuudessaan on ollut nostava. Suurin lasku tuonnissa Britanniasta ajoittui vuoden 2021 ensimmäiselle neljännekselle, ja tuonti palautui jo seuraavalla neljänneksellä. Brexitillä voi olla vaikutusta kulutustavaroiden tuontiin, jos oletetaan, että tuontiyrityksistä suurempi osuus on pieniä yrityksiä, joille tulliselvitys on suurempi hallinnollinen taakka. Vaikutus jäi kuitenkin lyhytaikaiseksi.

16 Tullin ja Tilastokeskuksen tavaroiden ulkomaankaupan tilastoinnin välisiä eroja

EU-laajuisesti ulkomaankauppaa tilastoidaan sekä ITGS (international trade in goods statistics) -asetusten että maksutaseen periaatteiden mukaan. Suomessa sekä Tulli että Tilastokeskus tilastoivat ulkomaankauppaa, mutta eri periaatteilla.

Tullin ulkomaankauppatilasto kuvaa pääsääntöisesti Suomen rajat ylittävän tavaran kauppaa, kun taas Tilastokeskuksen ulkomaankauppatilasto nojaa maksutaseessa ja kansantalouden tilinpidossa käytettyyn

taloudellisen omistajuuden muutoksen periaatteeseen. Tilastokeskuksen ulkomaankauppatilasto käyttää Tullin ulkomaankauppatilastoa lähdeaineistona ja tekee sinne lisäyksiä ja poistoja niin, että päästään taloudellisen omistajuuden muutoksen mukaiseen määritelmään. Erilaisten tilastollisten määritelmien takia tavaraviennin ja -tuonnin tasot voivat erota merkittävästikin Tullin ja Tilastokeskuksen tilastoissa.

Omistajuuden mukaisessa määritelmässä tavaraviennistä poistetaan esimerkiksi rajat ylittävistä tavaroista sellaiset virrat, joissa suomalainen talousyksikkö ei tosiasiaa osta tai myy tavaroita. Tällaista toimintaa on etenkin valmistuttamispalvelu, jossa suomalaisella tehtaalla laitetaan kokoon tavaroita, jotka ovat koko prosessin ajan ulkomaisessa omistuksessa, vaikka tavarat tulevat Suomeen ja lähtevät Suomesta. Toisaalta suomalaisen yrityksen tehdessä päinvastaisesti niin, että se ostaa ulkomailta tavaroita, maksaa ulkomaiselle tehtaalle jalostuspalkkion ja myy jalostetut tuotteet ulkomaille, kyse on globaalista tuotannosta, jossa tavaroiden ostot lisätään tavaratuontiin ja tavaroiden myynnit tavaravientiin.

Asiaa kuitenkin monimutkaistavat valmistuttamiseen liittyvät tavaravirrat. Kun Suomessa toimiva ulkomainen valmistuttaja ostaa raaka-aineita Suomesta, nämä raaka-aineet tulee lisätä Suomen tavaravientiin. Ne eivät kuulu Tullin ulkomaankaupan määritelmään, koska tavarat eivät ylitä Suomen rajaa. Ne kuitenkin kuuluvat Tilastokeskuksen määritelmän mukaiseen vientiin, koska tavaroiden omistajuus vaihtuu suomalaiselta yritykseltä ulkomaiselle. Päinvastaisessa tapauksessa, jossa valmistuttamisen tuloksena syntyneitä valmiita tuotteita myydään suomalaisille yrityksille, nämä tulee lisätä tuontiin, koska suomalaiset yritykset ostavat tuotteet ulkomaiselta yritykseltä. Suomalaisen yrityksen vastaavanlainen valmistuttaminen ulkomailla voi vuorostaan sisältää raaka-ainevientiä Suomesta tai valmiin tuotteen tuontia Suomeen. Koska tavaroiden omistajuus pysyy Suomessa läpi valmistusprosessin, nämä tavarat tulee poistaa Tilastokeskuksen määritelmän mukaisesta tavarakaupasta.

Ulkomailla valmistuttamisen lisäksi Suomen rajojen ulkopuolista globaalia tuotantoa ovat tehtaaton tuotanto ja välityskauppa, joissa suomalainen talousyksikkö ostaa tavarat mahdollisen jalostuksen jälkeen ulkomailla myyntiä varten. Sikäli kun globaalin tuotannon tavaravirrat eivät ylitä Suomen rajoja, ne eivät myöskään näy ollenkaan Tullin ulkomaankaupassa. Taloudellisen omistajuuden muutoksen vuoksi ne tulee kuitenkin tilastoida maksutaseen ja kansantalouden tilinpidon mukaisessa

ulkomaankaupassa. Tehtaaton tuotanto eroaa välityskaupasta siten, että tehtaattomassa tuotannossa yritys organisoii valmistusprosessin ulkomailla ja sen hallussa olevalla aineettomalla pääomalla on suuri merkitys.

Tehtaaton tuotanto ja välityskauppa tilastoidaan molemmat kansainvälisten ohjeistusten mukaan nettomääräisesti niin, että ainoastaan myyntien ja ostojen marginaali näkyy tavaraviennissä. Myynnit ovat positiivista tavaravientiä ja ostot negatiivista tavaravientiä kunkin maan kohdalla. Tilastokeskuksen tavaravienti johonkin maahan voi siis olla Tullin tavaravientiä alempi siinä tapauksessa, että välityskaupan ja tehtaattoman tuotannon ostot ylittävät myynnit sen maan kohdalla. Käytetyn kirjaustavan vuoksi on myös mahdollista, että Suomen tavaravienti johonkin maahan on kokonaisuudessaan negatiivista, mikäli välityskaupan ja tehtaattoman tuotannon ostojen arvo on tarpeeksi suuri.

Tilastokeskuksen ja Tullin tavaraviennin eron voi siis tulkita johtuvan usein enimmäkseen globaalista tuotannosta. Tavaratuonnin suhteen Suomessa ja ulkomailla valmistuttaminen vastaavasti vähentävät ja lisäävät tavaratuonnin tasoa Tilastokeskuksella suhteessa Tulliin tavaratuontiin, mutta on myös muita eroja, kuten tavaroiden arvostukseen liittyvä CIF-FOB-muunnos. Tullin tavaratuonti lasketaan CIF-arvoisesti, joka sisältää siis rahtiin ja vakuutukseen sisältyvät kulut. CIF-FOB-muunnoksessa nuo kulut otetaan pois menetelmällisesti tavaratuonnista ja siirretään kuljetus- ja vakuutuspalveluiden tuontiin. Tavaratuonti on tällöin FOB-arvoista samalla tavalla kuin tavaravientikin.

Lisätietoa tilastointimenetelmistä löytyy [Tilastokeskuksen tavaroiden ja palveluiden ulkomaankaupan sivuilta](#) ja [Tullin tilastojen sivulta](#).

Tilastokeskus

www.tilastokeskus.fi

www.facebook.com/Tilastotohtori

www.twitter.com/tilastokeskus